

Úvod do literatury

1. literatura – písemnictví

- písemné záznamy, texty nějak společensky významné

literatura

odborná
(historické)

umělecká
(romány, pohádky, bajky..)

jednací písemnictví
(protokoly, žádosti)

rozdíly: ne v obsahu, ale ve způsobu zpracování
jedinečnost, způsob zpracování, působivost X věcnost, fakta, dokumentace

cíle: poučení, informace X estetické působení (na rozum a cit)

2. umělecká literatura

- a) lidová slovesnost (ústní lidová tvořivost – pohádky, pověsti, přísloví, písničky ...)
- b) umělá literatura (próza, poezie)

základní výrazový prostředek je jazyk

3. společenské funkce literatury

- obohacení čtenáře o poznatky
- estetické působení
- citové působení
- výchovný vliv (zpětné působení literatury na život čtenáře)

4. literární dílo má dvě složky: 1. obsah (o čem dílo je)
2. formu (způsob zpracování)

5. věda o literatuře

- **literární teorie** (o formě, podstatě, žánrech ...)
- **literární historie** (vývoj národních literatur...)
- **literární kritika** (hodnocení, výklady, rozbory díla)

6. literatura: **národní** (pro nás česká literatura)

světová (všechny ostatní literatury světa)

LITERÁRNÍ POJMY 1 - test

- 1) Utajený, často skrytý smysl nějakého útvaru se nazývá _____
- 2) Výrazy označující již zaniklou skutečnost (např. *léno, nůše, dostavník, zlatka*) se nazývají _____
- 3) Jeden odstavec básně se nazývá _____
- 4) Druh poezie, která vznikla již v antice a jejímiž hlavními náměty jsou radosti pozemského života, se nazývá _____
- 5) Literární žánr, většinou prozaický, jehož cílem je vyvolat u čtenáře pocity stísněnosti nebo strachu až hrůzy, se nazývá _____
- 6) Schéma sdruženého rýmu je _____
- 7) Texty biblické povahy, které nebyly uznány církví za součást Bible, označujeme také jako _____
- 8) Lyrickoepická báseň, která má pochmurný děj a většinou končí tragicky, se nazývá _____
- 9) Zvuková shoda hlásek na konci veršů se nazývá _____
- 10) Slova zastaralá, která se používají pro navozování dobové atmosféry, se nazývají _____
- 11) Sborník písní duchovního charakteru se nazývá _____
- 12) Schéma ABCB představuje rým _____
- 13) Útvar, který vypráví o životě bohů, o vzniku světa, o člověku a o jeho postavení ve společnosti, se nazývá _____
- 14) Literární útvar, patřící do pololidové tvorby, epická báseň vyprávějící příběh, předváděná a zpívaná za doprovodu obrázků na trzích nebo jarmarcích, se nazývá _____
- 15) Učené pojednání, rozšířené zejména ve středověku, často o náboženských nebo filozofických otázkách, se nazývá _____

1. Slovo literatura je odvozeno od latinského slova:

- a) numera
- b) litera

2. Česky se literatura se nazývá:

- a) písemnictví
- b) písničkářství

3. Do literatury patří i:

- a) protokoly, žádosti, spisy od soudů
- b) dopravní značky, nápisy, nálepky

4. Literární druhy jsou:

- a) lyrika, epika, dramaturgie
- b) epika, lyrika, drama
- c) epika, básnictví, dramaturgie

5. Pojmy jako krátké řádky, verš, rým ... patří k:

- a) poezii
- b) próze

6. Schéma rýmu aabb se nazývá rým:

- a) střídavý
- b) obkročný
- c) sdružený

Schéma rýmu abab se nazývá rým:

- a) střídavý
- b) obkročný
- c) sdružený

Schéma rýmu abba se nazývá rým:

- a) střídavý
- b) obkročný
- c) sdružený

7. Podtrhni všechny charakteristické rysy pro lyriku :

Nemá děj, vypráví příběh, vyjadřuje pocity a nálady, člení se do odstavců,
rýmuje se, má děj, je veršovaná, dělí se na sloky, hraje se v divadle, používá
dialogy, je to komedie

8. Dialog je:

- a) promluva 1 člověka
- b) rozhovor 2 lidí

9. Poezie se jinak může říct:

- a) herectví
- b) básnictví
- c) písemnictví

10. Vymysli rým na tato slova:

- a) most –
- b) krůta –
- c) Lada –
- d) smrk –
- e) Katka -

Tabulka odpovědí:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
						X			X

LITERÁRNÍ POJMY 2 - test

- 1) Jeden řádek básně se nazývá _____
- 2) Krátké veršované nebo prozaické vyprávění, které je založeno na alegorii, kde vystupují zvířata jednající jako lidé a mluvící lidskou řečí a na konci kterého je nějaké mravní ponaučení, se nazývá _____
- 3) Tři literární druhy jsou _____, _____ a _____
- 4) Pro útvary, které označuje tento pojem, je typická ústní tradice a anonymita autora.
Pro útvary jako jsou např. pověst, přísloví, pranostika apod. používáme souhrnný název _____
- 5) Schéma obkročného rýmu je _____
- 6) Samostatná promluva jedné postavy se nazývá _____
- 7) Útvar oblíbený zejména ve středověku popisuje historické události v časovém sledu, tj. chronologicky, se nazývá _____
- 8) Báseň, kde se střídají dvě sloky čtyřveršové (teze a antiteze) a dvě sloky tříveršové (synteze), se nazývá _____
- 9) Básnický přívlastek (např. *vlažná tráva*) se nazývá _____
- 10) Dva základní druhy dramatu jsou _____ a _____
- 11) Krátký veršovaný útvar se satirickou pointou se nazývá _____
- 12) Schéma ABAB představuje rým _____
- 13) Útvar, který má pravdivé jádro vztahující se k nějaké události, věci, stavbě, osobě apod., ale jeho zbytek je vymyšlený, se nazývá _____
- 14) Srovnávání dvou věcí na základě vnější podobnosti se nazývá _____
- 15) Srovnávání dvou věcí na základě vnitřní souvislosti se nazývá _____
- 16) Přenášení vlastností živých věcí na věc neživotu se nazývá _____
- 17) Lidová moudrost, ke které lidé došli na základě dlouholetých zkušeností, se nazývá _____

1. Literární druhy jsou: a) lyrika, epika, dramatizace
b) epika, lyrika, drama
c) epika, básnictví, dramaturgie
2. Pojmy jako krátké řádky, verš, rým ... patří k: a) poezii
b) próze
3. Slovo literatura je odvozeno od latinského slova: a) numera
b) litera
4. Schéma rýmu abba se nazývá rým: a) střídavý
b) obkročný
c) sdružený
- Schéma rýmu aabb se nazývá rým: a) střídavý
b) obkročný
c) sdružený
- Schéma rýmu abab se nazývá rým: a) střídavý
b) obkročný
c) sdružený
5. Do literatury patří i: a) protokoly, žádosti, spisy od soudů
b) dopravní značky, nápisy, nálepky
6. Poezie se jinak může říct: a) herectví
b) básnictví
c) písemnictví
7. **Podtrhni všechny charakteristické rysy pro epiku :**
Nemá děj, vypráví příběh, vyjadřuje pocity a nálady, člení se do odstavců,
rýmuje se, má děj, je veršovaná, dělí se na sloky, hraje se v divadle, používá
dialogy, je to komedie
8. **Monolog je:** a) rozhovor 2 lidí
b) promluva 1 člověka
9. **Vymysli rým na tato slova:** a) kost –
b) můra –
c) vláda –
d) kosa –
e) Míra –
10. **Česky se literatura se nazývá:** a) písemnictví
b) písničkářství

Tabulka odpovědí:

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>	<u>7</u>	<u>8</u>	<u>9</u>	<u>10</u>
						X		X	